

Sygnatura akt II 1 Co 1842/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, Sekcja Egzekucyjna przy II Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Braczkowska

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2022 w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

spraw egzekucyjnych z wniosku wierzyciela (...) Park Spółka z o.o. Spółka (...) w P.

prowadzonych przez Komornika Sądowego Rejonowym dla Ł. w Ł. B. G. w sprawach GKm 199/21 i GKm 146/20

przeciwko dłużnicze A. R. (1)

o egzekucję świadczenia pieniężnego

ze skargi pełnomocnika wierzyciela na czynności komornika sądowego

na skutek skargi pełnomocnika wierzyciela na orzeczenie referendarza sądowego wydane w dniu 21 czerwca 2022 roku w sprawie o sygnaturze akt II 1 Co 367/22

postanawia:

- zmienić punkt 3. (trzeci) postanowienia referendarza sądowego z dnia 21 czerwca 2022 roku wydanego w sprawie II 1 Co 367/22 w ten sposób, że obniżyć wysokość opłaty egzekucyjnej ustalonej przez Komornika Sądowego Rejonowym dla Ł. w Ł. B. G. w sprawie GKm 199/21 postanowieniem z dnia 1 lutego 2022 roku z kwoty 50.000,00 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) do kwoty 25.000 zł (dwadzieścia pięć tysięcy złotych);
- utrzymać zaskarżone orzeczenie referendarza sądowego w mocy w pozostałej części.

Sygn. akt II 1 Co 1842/22

Uzasadnienie do postanowienia z dnia 17 października 2022 roku

Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2022 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi oddaliła skargi wierzyciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowo-akcyjnej w P. na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi B. G. w sprawach o sygnaturach akt GKm 146/20 i GKm 199/21 w postaci postanowień (dwóch) z dnia 1 lutego 2022 roku w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego w wyniku bezczynności wierzyciela, ustalenia jego kosztów i obciążenia nimi wierzyciela, w tym w zakresie opłat egzekucyjnych ustalonych w obu sprawach na poziomie 50.000 zł. W tym samym postanowieniu referendarz sądowy obniżyła również wysokość opłaty egzekucyjnej w sprawie GKm 146/20 do połowy jej wysokości ustalonej przez komornika sądowego – do kwoty 25.000 zł i oddaliła wniosku o miarkowanie opłat egzekucyjnych ustalonych w sprawach GKm 199/21 i GKm 146/20 w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Referendarz Sądowy ustaliła następujący stan faktyczny w sprawie.

Z akt sprawy GKm 199/21 wynika, że postępowanie zostało wszczęte na wniosek wierzyciela z dnia 18 czerwca 2021 roku w dniu 24 czerwca 2021 roku w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu

upominawczym wydanym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2020 roku w sprawie IX GNc 1428/20, zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 28 maja 2021 r. (wpe ok. 2.000.000 zł). Wierzyciel wniósł o skierowanie egzekucji do nieruchomości i udziałów w nieruchomości dłużniczki, dla których prowadzone są księgi wieczyste (...) oraz ruchomości dłużniczki, jej rachunków bankowych, innych wierzytelności i wynagrodzenia za pracę.

Komornik sądowy dokonał zajęć rachunków bankowych i wierzytelności dłużniczki (bezskuteczne). Po poinformowaniu wierzyciela, że udział wynoszący (...) z uwagi na swoje ekonomiczne i gospodarcze przeznaczenie nie przedstawia wartości licytacyjnej, wierzyciel cofnął swój wniosek w zakresie egzekucji z tego udziału w nieruchomości (...) (k. 162 akt GKm 146/20).

Pismami z dnia 7 lipca 2021 r. komornik sądowy wezwał dłużniczkę do zapłaty należności informując, że w stosunku do dłużniczki z chwilą wezwania do zapłaty została zajęta nieruchomość, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) oraz udziały w nieruchomościach - (...) i (...) (k. 28, 30, 32 akt GKm 199/21).

Zarządzeniami z dnia 7 lipca 2021 r. komornik sądowy na podstawie art. 927 k.p.c., art. 357 § 2 k.p.c. w zw. z art. 362 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. połączył akta GKm 199/21 i GKm 46/20 w zakresie egzekucji z nieruchomości - (...) i (...) (k. 29, 31, 33 akt GKm 199/21).

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2021 r. komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie GKm 199/21 z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji ze wszystkich składników majątku dłużnika z wyłączeniem egzekucji z nieruchomości dłużnika (k. 46 akt GKm 199/21).

Sprawa GKm 146/20 (prowadzona uprzednio pod sygnaturą Km 132/19 przez komornika sądowego A. R. (2), wszczęta 5 listopada 2019 r. w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku zaocznego wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu z dnia 10 października 2019 roku w sprawie IX GC 525/19, z nadanym rygorem natychmiastowej wykonalności (wpe ok. 1.000.000 zł) została przyjęta przez komornika sądowego B. G. w dniu 23 kwietnia 2020 r. Komornik sądowy ponowi zajęcie rachunków bankowych i wierzytelności (bezskuteczne), w miejscu zamieszkania dłużniczki nie ujawnił ruchomości, które mogłyby zaspokoić choćby znaczną część kosztów egzekucji.

Pismem z dnia 15 lutego 2021 r. wierzyciel w sprawie GKm 146/20 wniósł o skierowanie egzekucji do nieruchomości dłużniczki - (...) i udziałów w nieruchomości - (...), (...) i (...). Pismem z dnia 22 lutego 2021 r. komornik sądowy zawiadomił dłużniczkę o wszczęciu egzekucji z nieruchomości - (...), (...), (...) i wezwał ją do zapłaty należności (k. 164, 172, 179, akt GKm 146/20).

Postanowieniem z dnia 9 lipca 2021 r. komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie GKm 146/21 z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji ze wszystkich składników majątku dłużnika z wyłączeniem egzekucji z nieruchomości dłużnika (k. 209 akt GKm 146/20).

W sprawie Km 417/21 postanowieniem z dnia 8 grudnia 2021 r. komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 417/21 z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji ze wszystkich składników majątku dłużnika z wyłączeniem egzekucji z nieruchomości dłużnika (k. 33 akt Km 417/21; wpe w sprawie Km 417/21 wynosi ok. 500 zł).

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Referendarz sądowy uzasadniła zasadność i prawidłowość zastosowania przez komornika sądowego treści przepisu art. 824 par. 1 pkt 4 k.p.c. jako podstawy prawnej umorzenia postępowań egzekucyjnych w sprawach GKm 199/21 i GKm 146/20 wskazując, że opisany w treści tego przepisu 6-cio miesięczny termin, w którym wierzyciel winien był złożyć wniosek o dokonanie przez komornika opisu i oszacowania zajętych nieruchomości nie został przez niego dochowany. Wskazała ona również, że komornik sądowy prawidłowo dokonał połączenia spraw egzekucyjnych w ramach prowadzonego przez niego postępowania egzekucyjnego skierowanego do nieruchomości dłużniczki na mocy zarządzeń z dnia 7 lipca 2021 roku. Odpisy tych zarządzeń wierzyciel odebrał w dniu 21 lipca 2021 roku i nie zakwestionował ich treści. Referendarz sądowy przyjęła, że wnioski wierzyciela z dnia 18 czerwca 2021 roku i z dnia 9 września 2021 roku, wobec załączenia do nich nowych, odrębnych tytułów

wykonawczych zostały potraktowane zasadnie jako wnioski o wszczęcie nowych postępowań egzekucyjnych (GKm 199/21 i GKm 417/21). Działanie komornika sądowego tym zakresie zaś znalazło oparcie w treści przepisu par. 8 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia szczegółowych zasad prowadzenia biurowości, rachunkowości i ewidencji operacji finansowych kancelarii komorniczych z dnia 18 grudnia 2018 roku (Dz.U z 2018 r., poz. 2517), gdyż dla każdego z tytułów wykonawczych obejmujących inną należność główną i należności uboczne z nią związane rejestruje co do zasady się odrębną sprawę. W dalszej części rozważań merytorycznych referendarz sądowy wskazała, że prawidłowo w sprawie komornik sądowy dokonał naliczenia w oparciu o treść przepisu art. 29 ust. 1 u.k.k. opłat egzekucyjnych w w/w sprawach w wysokości maksymalnej jej stawki wobec stanu zaległości w sprawach egzekucyjnych (blisko 2.000.000 zł).

Na uzasadnienie częściowego uwzględnienia wniosku wierzyciela o matkowanie opłaty egzekucyjnej ustalonej w sprawie GKm 146/20 referendarz sądowy wskazała na następujące okoliczności.

Zgodnie z treścią art. 48 u.k.k. obniżenie opłaty egzekucyjnej jest instytucją wyjątkową, stosowaną, jeżeli zostaną spełnione przesłanki określone w tym przepisie, nie służy zaś ona ułatwianiu stronie spłaty zobowiązań. Za obniżeniem wysokości opłaty egzekucyjnej mogą przemawiać więc argumenty dwojakiego rodzaju, po pierwsze – nakład pracy komornika sądowego i po drugie – sytuacja majątkowa wierzyciela i wysokość jego dochodów. Oceniając pierwszą przesłankę trzeba mieć na uwadze, czy nakład pracy komornika w danej sprawie uzasadnia twierdzenie, że pobranie opłaty egzekucyjnej w wysokości pełnej lub pomniejszonej będzie co najmniej niesprawiedliwe. Podejmowanie bowiem działań na wniosek wierzyciela, którym komornik jest związany, nawet jeśli nie doprowadzi do wyegzekwowania żadnych należności, stanowi faktyczny nakład pracy „koniecznej”, podlegający ocenie sądu. Nadto przy uwzględnieniu nakładu pracy komornika, za punkt wyjścia należałoby przyjąć ustalenie, czy w danej sprawie komornik, oprócz doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, podjął inne działania. Istotna jest także konstatacja, że celem opłaty egzekucyjnej jest, przede wszystkim, finansowanie państwowego systemu egzekucji sądowej (art. 35 u.k.s.e.). Jak wskazał TK w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie P 18/05, ustawa nie zakłada, że każde postępowanie egzekucyjne ma przynosić komornikowi „dochód”, ani nawet, że każde postępowanie egzekucyjne będzie się „bilansować”. Jednakże w doktrynie wskazuje się na ryzyko nieuzasadnionej dyskryminacji organu egzekucyjnego, poprzez obniżenie opłaty egzekucyjnej w sytuacji, gdy nakładu pracy komornika nie można uznać za znikomy, w szczególności, że mogłoby to prowadzić do naruszenia zasady ochrony praw majątkowych przewidzianej w art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Dalej wskazała ona, że niezależnie od powyższego nie bez znaczenia w przedmiotowej sprawie jest fakt, iż postępowania GKm 146/20 i GKm 199/21 zostały połączone w zakresie egzekucji z nieruchomości, a w pozostałym zakresie zostały umorzone. Zasadnicza część czynności podjętych w sprawach dotyczyła właśnie egzekucji z nieruchomości. Choć w toku postępowania komornik sądowy dokonał wielu czynności, które zostały dokonane w sposób szybki, prawidłowy, typowy, a nakład pracy komornika sądowego z pewnością nie znikomy, referendarz sądowy uznał za zasadne obniżenie jednej z ustalonych opłat o połowę. Podniosła, że ustawodawca w art. 48 ust. 1 u.k.k., określając przesłanki obniżenia opłaty, posłużył się funktorem „lub”, co oznacza, że wystarczające jest zaistnienie którejkolwiek ze wskazanych przesłanek. Sąd bada zatem sytuację majątkową wierzyciela, gdy zostanie ona powołana w złożonym przez niego wniosku. Ponieważ wierzyciela tego nie uczynił, referendarz uznał, że druga z przesłanek miarkowania opłaty nie została przez wierzyciela wykazana.

(postanowienie referendarza sądowego z dnia 21 czerwca 2022r. w sprawie II 1 Co 367/22 k. 33-35).

W dniu 12 lipca 2022 roku (z zachowaniem ustawowego terminu), na powyższe postanowienie skargę na orzeczenie referendarza sądowego wniósł wierzyciel podtrzymując uzasadnienie zawarte w pierwotnych skargach i wnioskach o miarkowanie opłaty egzekucyjnej, wnosząc o ponownie o ich uwzględnienie. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił on naruszenie:

- art. 824 par. 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 926 k.p.c. poprzez nieprawidłowe jego zastosowanie i przyjęcie, że upłynął bezskutecznie 6-cio miesięczny termin do podjęcia dalszych czynności przez wierzyciela, podczas gdy nie zostały

wykonane zawnioskowane przez wierzyciela czynności w postaci połączenia spraw GKm 146/20 i GKm 417/21 do wspólnego rozpoznania pomimo, że odpowiadały one tym samym nieruchomościom;

- art. 29 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych w związku z art. 926 par. 1 k.p.c. i art. 927 k.p.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i wydanie odrębnych postanowień o umorzeniu i obciążeniu dwiema opłatami wierzyciela podczas gdy zarządzenie o połączeniu spraw nawet w trybie art. 927 k.p.c. wykluczyło taką możliwość;

- art. 827 par. 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo wyraźnego wniosku o wysłuchanie;

- art. 48 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych w związku z art. 327 ze znaczkim 1 k.p.c. w związku z art. 13 par. 2 k.p.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i przez to brak możliwości poddania kontroli instancyjnej orzeczenia w przedmiocie miarkowania opłaty egzekucyjnej w trybie art. 759 k.p.c. w odniesieniu do postanowienia z dnia 1 lutego 2022 roku w sprawie GKm 199/21 albowiem przepis procesowy nie przewiduje w ogóle możliwości badania sytuacji wierzyciela, w tym w szczególności poprzez brak wyjaśnienia dlaczego sytuacji procesowej sprawie orzecznik nie odniósł do sprawy GKm 199/21;

Finalnie skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia referendarza sądowego poprzez uchylene postanowień komornika sądowego z dnia 1 lutego 2022 roku i przekazanie sprawy komornikowi sądowemu do dalszego prowadzenia, ewentualnie w razie nie uwzględnienia powyższego żądania skargi – obniżenie wysokości obu opłat egzekucyjnych naliczonych przez komornika sądowego do 1/3 ich wysokości oraz o zasądzenie od dłużniczki na rzecz wierzyciela zwrotu kosztów postępowania.

(skarga na orzeczenie referendarza sądowego k. 46-48).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Na skutek analizy przedmiotowej sprawy wywiezionej pierwotnie jako skargi (dwie) na czynności komornika sądowego w postaci dwóch postanowień z dnia 1 lutego 2022 roku w sprawach GKm 146/20 i GKm 199/21, treści odpowiedzi komornika na skargi, analizy akt egzekucyjnych, postanowienia referendarza sądowego z dnia 21 czerwca 2022 roku wydanego w sprawie II 1 Co 367/22 oraz skargi na to postanowienie złożonej przez pełnomocnika skarżącego uznać należy, iż stanowisku zajęte przez referendarza sądowego było w pełni prawidłowe – za wyjątkiem decyzji w zakresie miarkowania opłaty egzekucyjnej w jednej ze spraw.

Na wstępie rozważań merytorycznych wskazać należy, że stan faktyczny ustalony w przedmiotowej sprawie i szczegółowo przedstawiony przez referendarza sądowego Sąd uznaje za ustalony w sposób w pełni prawidłowy. Analiza akt spraw egzekucyjnych załączonych do sprawy ze skargi uzasadnia takie twierdzenia. Ustalenia poczynione w tym zakresie przez referendarza sądowego Sąd odwoławczy przyjmuje więc za własne uznając, że nie wymagają one uzupełnienia.

Zarzuty podniesione zaś w skardze na orzeczenie referendarza sądowego Sąd rozpozna w kolejności ich zgłoszenia.

Po pierwsze, w przedmiotowej sprawie nie doszło o naruszenia przez komornika sądowego treści przepisu art. 824 par. 1 pkt 4 k.p.c., tym bardziej w związku z treścią art. 926 par. 1 k.p.c. Wskazać bowiem należy jedynie informacyjnie, że z treści notatki urzędowej z dnia 19 lutego 2021 roku sporządzonej osobiście przez komornika sądowego B. G. z rozmowy telefonicznej przeprowadzonej przez niego z pełnomocnikiem wierzyciela wynika wprost, że pełnomocnik wierzyciela cofnął wniosek egzekucyjny o skierowanie egzekucji do udziału w nieruchomości dłużniczki wynoszącego około 1,5 % w prawie własności nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...). Pełnomocnik wierzyciela wniósł jednocześnie o nie wzywianie go o zaliczką wykonanie zawnioskowanych przez niego czynności. Wniosek wierzyciela w tym zakresie nie mógł zostać uwzględniony wobec jego cofnięcia.

Art. 926 k.p.c. nie znajduje zaś zastosowania w przedmiotowej sprawie. Egzekucja w toku postępowań GKm 199/21 i GKm 146/20 toczyła się pomiędzy tymi samymi podmiotami i została skierowana do tych samych nieruchomości. Postępowania egzekucyjne, w których doszło do złożenia wniosku o skierowanie egzekucji odo nieruchomości

dłużniczki wszczęte później (według zasady: jeden wniosek egzekucyjny, jeden tytuł wykonawczy i jedna sygnatura akt GKm) zostały przyłączone do egzekucji wszczętej jako pierwsza, komornik sądowy wydał w tym zakresie odpowiednie zarządzenia, których odpisy zostały prawidłowo doręczone pełnomocnikowi profesjonalnemu wierzyciela. W zakresie braku oddalenia błędnie sformułowanego wniosku pełnomocnika wierzyciela stronie skarżącej co najwyżej mogłaby służyć skarga na bezczynność komornika sądowego w tym zakresie, której zasadność złożenia zdezaktualizowała się w chwili umorzenia postępowań egzekucyjnych w związku z brakiem złożenia przez wierzyciela (jego pełnomocnika) wniosku o dokonanie opisu i oszacowania nieruchomości, co do których egzekucja została wszczęta. Pełną winę za zaistniałą sytuację ponosi w tym zakresie strona skarżąca. Na marginesie jedynie zaznaczenia wymaga, że wierzyciel sam zdecydował się na odwołanie pełnomocnictwa udzielonego w toku egzekucji z nieruchomości adw. K. T. i adw. M. P. – decydując się na samodzielne występowanie w sprawie w okresie biegu terminu do złożenia wniosku o dokonanie opisu i oszacowania nieruchomości, który upłynął bezskutecznie w świetle treści przepisu art. 824 par. 1 pkt 4 k.p.c. Jedynie dla czystości procesowej wskazać należy pełnomocnikowi skarżącego, że instytucja opisana w treści art. 926 k.p.c. znajduje zastosowanie zupełnie wyjątkowo. W ramach sformułowania zawartego w treści tego przepisu i w dążeniu do jego prawidłowego zastosowania w doktrynie najczęściej wymienia się (dla jego zastosowania) hipoteki obciążające ułamkowe części nieruchomości, które w następstwie tego obciążenia trudniej jest sprzedać, bądź też istniejące spory lub inne problemy wynikłe w wykonywaniu zarządu nieruchomością wspólną. Posłużenie się takimi przesłankami wskazuje na zamiar prawodawcy zindywidualizowania konkretnego stanu faktycznego.

W sprawie nie doszło również do naruszenia treści art. 824 par. 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 927 k.p.c. gdyż w sprawach egzekucyjnych, w których prowadzona jest egzekucja z nieruchomości dochodzi do ustalenia jednej opłaty egzekucyjnej jedynie w sytuacji przeprowadzenia skutecznej egzekucji z nieruchomości i licytacyjnej jej sprzedaży. Przedmiotowe postępowania egzekucyjne nie zakończyły się ustaleniem opłaty w związku z prowadzeniem w nich egzekucji (skutecznej) z nieruchomości, a w skutek ich umorzenia z uwagi na bezczynność wierzyciela (prowadzenie egzekucji z nieruchomości nie w tym zakresie pozostaje bez znaczenia) i w tej sytuacji komornik sądowy był nie tylko uprawnionym, ale i zobowiązanym do ustalenia w każdej ze spraw odrębnej opłaty egzekucyjnej, która (z uwagi na stan zaległości w sprawach egzekucyjnych) osiągnęła jej maksymalną wysokość.

W sprawie nie doszło również do naruszenia przez komornika sądowego treści art. 827 k.p.c., gdyż przepis ten przewiduje jedynie możliwość a nie obowiązek wysłuchania wierzyciela przed zawieszeniem lub umorzeniem postępowania egzekucyjnego. Decyzję w tym zakresie zawsze podejmuje organ egzekucyjny i brak wysłuchania wierzyciela nie może być zarzutem pod jego adresem. Wniosek wierzyciela o dokonanie takiego wysłuchania nie zmienia fakultatywności takiej czynności komornika sądowego.

Zarzut zaś naruszenia przez referendarza sądowego treści przepisu art. 327 ze znaczką 1 k.p.c. jest zarzutem nie pod adresem samego zaskarżonego orzeczenia a jedynie treści jego uzasadnienia. Więc uznać należy go za błędnie sformułowany jako zarzut skargi na orzeczenie referendarza sądowego.

Akceptując jednak jedynie częściowo zarzut naruszenia przez referendarza sądowego treści przepisu art. 48 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych w świetle zarzutów pełnomocnika skarżącego pod adresem uzasadnienia sporządzonego przez referendarza sądowego wskazać należy, co następuje. O ile referendarz sądowy uznała, że przedstawiony przez nią stan faktyczny w sprawie GKm 146/20 (uznany przez Sąd odwoławczy za ustalony w sposób prawidłowy) uzasadniał obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej w w/w sprawie, tym samym brak jest po stronie Sądu akceptacji dla braku tożsamości działania w sprawie GKm 199/21. W sprawach tych bowiem zachodzi tożsamość stron postępowania, jego przedmiotu i czynności podejmowanych w toku egzekucji przez komornika sądowego. W ocenie tutejszego Sądu odwoławczego ustalony przez referendarza sądowego nakład pracy komornika sądowego (podobny w obu sprawach) uzasadniał podjęcie takiej decyzji w obu z nich.

Dalej idący wniosek o miarkowanie obu opłat egzekucyjnych uznać należało za niezasadny. Na wstępie rozważań w tym zakresie, należy podnieść kilka kwestii podstawowych. Instytucja obniżenia opłaty stosunkowej wprowadzona została w dniu 13 listopada 2004 roku ustawą z dnia 24 września 2004 roku „o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 236, poz. 2356). Intencją ustawodawcy

było zapobieganie ustalaniu bardzo wysokich opłat stosunkowych w sytuacjach, gdy wyegzekwowanie roszczenia znacznej wartości jest czynnością prostą, tanią i mało czasochłonną. Ustawodawca brał zwłaszcza pod uwagę praktykę egzekwowania długów zakładów opieki zdrowotnej (por.: sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych Senatu RP oraz Komisji Ustawodawstwa i Praworządności Senatu RP, w: Dziennik Senatu RP z dnia 20 sierpnia 2004 r., Nr 68).

Instytucja miarkowania opłaty egzekucyjnej opisana w art. 49 ust. 7–10 powołanej powyżej ustawy – obecnie w treści art. 48 ustawy o kosztach komorniczych - jest instytucją wyjątkową. Również TK zwracał uwagę na wyjątkowość mechanizmu miarkowania wysokości opłaty egzekucyjnej i konieczność zachowania przez sądy niezbędnego umiaru w kwalifikowaniu sytuacji dłużników (wierzycieli), wnioskujących o obniżenie opłaty egzekucyjnej, jako "wypadków szczególnie uzasadnionych" (wyroki: z 8.5.2006 r., P 18/05, OTK-A 2006, Nr 5, poz. 53; z 30.4.2012 r., SK 4/10, OTK-A 2012, Nr 5, poz. 59; z 20.11.2012 r., SK 34/09, OTK-A 2012, Nr 11, poz. 144). Rozpoznając wniosek o obniżenie opłaty sąd może, uwzględniając w szczególności nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów, obniżyć jej wysokość. Sąd oddali wniosek, jeśli uzna, że nie ma podstaw do obniżenia opłaty egzekucyjnej, ustalonej przez komornika zgodnie z obowiązującymi przepisami. Podkreślenia wymaga, że z treści tych przepisów wynika, że Sąd posiada uprawnienie do obniżenia wysokości opłaty, ale nie stanowi to jego obowiązku, nawet wówczas, gdy sytuacja majątkowa wnioskodawcy jest zła, a jego dochody niskie. Tym samym nie ma również takiego obowiązku w razie stwierdzenia niskiego nakładu pracy komornika sądowego. Analiza przepisu prowadzi do wniosku, że obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej powinno być uzasadnione okolicznościami opartymi na konkretnym postępowaniu egzekucyjnym oraz sytuacją, w jakiej znajdują się jego strony. Takimi okolicznościami, rozstrzyganymi przez sąd są: na przykład wymienione w tym przepisie nakład pracy komornika lub sytuacja majątkowa wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów. Ponadto, choć obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej jest dla sądu możliwością, a nie obowiązkiem, nie znaczy to, że z możliwości tej może on korzystać w sposób dowolny. Za skorygowaniem wysokości opłaty egzekucyjnej muszą bowiem przemawiać konkretne przyczyny wskazane przez Sąd (por.: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 stycznia 2013 roku, K 1/11, Dz.U. z 2013 r. poz. 161).

Przepis art. 48 u.k.k. nie przewiduje żadnego mechanizmu zapewniającego jednolitość orzecznictwa sądowego. Odesłania do nakładu pracy, sytuacji majątkowej i dochodów dłużnika są nazbyt ogólne. Przepis nie wymaga nawet ustalenia, że wnioskodawca nie może wnieść opłaty bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Zresztą w większości wypadków dłużnik będzie wnosił o obniżenie opłaty już ściągniętej, na co pozwalała jego sytuacja majątkowa i wysokość jego dochodów. Podobnie jest w przypadku wierzyciela. Jak wskazuje orzecznictwo, obniżenie opłaty stosunkowej z uwagi na swój wyjątkowy charakter, winno być stosowane ostrożnie, na podstawie przekonujących i udokumentowanych przesłanek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 grudnia 2013 roku, I ACA 1103/13, publikowany - L.).

Zaznaczyć należy, iż przesłanki wskazane w przepisie nie muszą - choć mogą - występować łącznie, lecz wystarczy wystąpienie tylko jednej z nich, aby sąd mógł obniżyć opłatę. Świadczy o tym użycie spójnika "lub" będącego wyrazem istnienia alternatywy łącznej, co oznacza, że wystarczy zaistnienie tylko jednej z przesłanek z art. 49 ust. 10, aby zaktualizowało się zastosowanie tego przepisu i możliwość "miarkowania" opłaty stosunkowej. Wymienione w przepisie przesłanki obniżenia wysokości opłaty egzekucyjnej mają również charakter przykładowy, na co wskazuje użyte w jego treści wyrażenie "w szczególności". To znaczy, że miarkując wysokość opłaty egzekucyjnej sąd może wziąć pod uwagę również inne okoliczności mające znaczenie w kontekście konkretnej sprawy. W ocenie Sądu, mając na uwadze jego doświadczenie życiowe i praktykę orzecniczą, oceniając zasadność wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej oparcie się tylko na przesłance nakładu pracy komornika lub wyłącznie na przesłance sytuacji materialnej strony postępowania, może okazać się nazbyt arbitralne i spowodować zachwianie równowagi pomiędzy wyważeniem interesów fiskalnych komornika sądowego (obecnie również Skarbu Państwa) a interesem strony postępowania egzekucyjnego (dłużnika lub wierzyciela). Sytuacje takie nie powinny mieć miejsca. Wniosek o obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej winien być oceniany z punktu widzenia całokształtu stanu faktycznego przedmiotowej sprawy.

Przenosząc powyższe bardzo szerokie rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, nie można w niej mówić – w ocenie Sądu - o znikomym nakładzie pracy komornika sądowego uzasadniającym obniżenie wysokości opłaty (dwóch opłat egzekucyjnych) do minimalnej wysokości - gdyż jej nakład musi zostać w każdym przypadku odniesiony do sytuacji faktycznej zaistniałej w toku postępowania egzekucyjnego.

Brak jest możliwości obciążania komornika sądowego odpowiedzialnością (w tym finansową) za bezczynność wierzyciela w zakresie podjęcia przez niego czynności niezbędnych do kontynuowania postępowania egzekucyjnego (złożenie wniosku o dokonanie opisu i oszacowania nieruchomości). Można bowiem przyjąć, że jego niezłożenie uniemożliwiło komornikowi sądowemu podejmowanie nie tylko dalszych czynności w ramach egzekucji z nieruchomości, ale i jej kontynuowanie. Przed zaistnieniem bezczynności wierzyciela komornik sądowy podejmował w sprawie czynnie działania egzekucyjne zmierzające do wyegzekwowania należności na rzecz wierzyciela. Miernik nakładu pracy komornika sądowego nie jest pojęciem abstrakcyjnym, oderwanym od konkretnego postępowania egzekucyjnego i zaistniałego w nim stanu faktycznego, gdyż jedynie do niego może być on odnoszony (a nie do innego modelowego postępowania egzekucyjnego, gdzie komornik sądowy prowadzi przez wiele lat skuteczną, czasochłonną i merytorycznie skomplikowaną egzekucję). Komornik sądowy w jej toku przedmiotowej egzekucji dokonywał licznych czynności bez nieuzasadnionej zwłoki. Wbrew temu na co wskazywał pełnomocnik wierzyciela - ustalona opłata egzekucyjna w każdej ze spraw egzekucyjnych nie jest rażąco wygórowaną, uwzględnia interes prawny wierzyciela, jak i interesy fiskalne komornika sądowego jak i Skarbu Państwa.

ZARZĄDZENIE

odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem przesłać pełnomocnikowi skarżącego.